

ที่ อต ๐๐๒๓.๓/ว ๗๘๘

ถึง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ ทุกอำเภอ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์
และสำนักงานเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแจ้งว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม/ผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ได้ลงนามในคำสั่งศูนย์อำนาจการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ที่ ๙/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ เรื่อง มาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดรูปแบบ “ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม” โดยกำหนดให้ผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด และผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดกรุงเทพมหานคร จัดตั้ง “ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม” และดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

ดังนั้น จึงขอให้แจ้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดฯ
กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น

โทร ๐-๕๕๔๐-๓๐๐๘ ต่อ ๑๖ (D:ยาเสพติด ปี ๖๐/นส.ประทีปตราแจ้งมติคณะรัฐมนตรี)

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี

เลขที่รับ..... 6970

วันที่..... 18 ก.ค. 2560

เวลา.....

ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๑๕๑๕

ถึง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแจ้งว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม/ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ได้ลงนามในคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติที่ ๙/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ เรื่อง มาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดรูปแบบ “ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม” โดยกำหนดให้ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดและผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกรุงเทพมหานคร จัดตั้ง “ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม” และดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด รายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
ส่วนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิต
โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๓๒
โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๖๙๓๐

ความหมาย

ที่ ยธ ๑๑๒๑/๙๖๒๑

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 31718
วันที่ - 7 มิ.ย. 2560
เวลา.....

สำนักงาน ป.ป.ส.

๕ ถนนดินแดง เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง มาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดรูปแบบ “ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม”

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติที่ ๙/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ เรื่อง มาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดรูปแบบ “ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม” จำนวน ๒ แผ่น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม/ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติได้ลงนามในคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติที่ ๙/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ เรื่อง มาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดรูปแบบ “ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม” โดยกำหนดให้ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดและผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกรุงเทพมหานคร จัดตั้ง “ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม” และดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดขอส่งสำเนาคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติดังกล่าวมาเพื่อโปรดพิจารณา และดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางและเจตนารมณ์ของคำสั่งฯ ต่อไป (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิภพ ชำนิวิกัยพงศ์)

รองเลขาธิการ ป.ป.ส. รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงาน
เลขรับ 7836
วันที่ - ๗ มิ.ย. ๒๕๖๐
เวลา.....

สพศ.
เลขรับ 1369
วันที่ ๐ ๗ มิ.ย. ๒๕๖๐
เวลา 15.38.๔๖

สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๔๕ ๙๘๘๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ drb_oncb@hotmail.com

คำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ

ที่ ๘ /๒๕๖๐

เรื่อง มาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดรูปแบบ “ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม”

ความมติที่ประชุมศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ ได้มอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการปรับระบบบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดของประเทศ ให้มีมาตรฐานและคุณภาพ ภายใต้แนวคิด “ผู้เสพ คือ ผู้ป่วย” เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดในที่ประชุม United Nations General Assembly Special Session on Drugs, UNGASS 2016 ที่มีเป้าหมายไปสู่สังคมที่ปราศจากการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิด โดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ยึดมุมมองเชิงสุขภาพ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนอย่างครอบคลุม ทั้งสตรี เด็กและเยาวชน นั้น

เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทยเป็นไปอย่างมีคุณภาพ มาตรฐาน และสอดคล้องกับทิศทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของโลก กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง จึงได้พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระบบสมัครใจรูปแบบศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมขึ้น โดยอาศัยอำนาจตาม ข้อ ๑.๒ (๑) และ ข้อ ๓ ของคำสั่ง นร ที่ ๑๕๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ ให้ทุกหน่วยงานดำเนินการตามมาตรฐานดังกล่าว มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ให้ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด/ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกรุงเทพมหานคร ออกคำสั่งจัดตั้ง “ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม” และมอบหมายข้าราชการ ระดับจังหวัด ให้ปลัดจังหวัดขึ้นไป/ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด กรุงเทพมหานคร ระดับอำเภอ ให้นายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขต ทำหน้าที่ผู้อำนวยการและบริหารจัดการ เพื่อทำหน้าที่ดูแลรักษาผู้เสพยาเสพติดเบื้องต้นที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยดำเนินการในกลุ่มผู้เสพยาเสพติดที่เป็นผู้ผ่านการประเมินคัดกรองตามแบบประเมินคัดกรองของกระทรวงสาธารณสุข (บคก.กสธ.๗๖) อยู่ในระดับเสพ (ค่าคะแนน ๔-๒๖) จำนวนรุ่นละ ๕๐-๘๐ คน โดยผู้้นั้นต้องไม่เป็นผู้ที่มีภาวะแทรกซ้อนทางจิตรุนแรง โรคทางกายที่รุนแรง โรคติดต่อในระยะติดต่อ ผู้เสพสารกลุ่มฝิ่น (ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน) ผู้ป่วยติดสุราเรื้อรังและรุนแรง เยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ผู้ที่อาจมีผลกระทบต่อการศึกษา/การทำงาน/ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ตามดุลยพินิจของศูนย์เพื่อการคัดกรอง

๒. ให้การดำเนินการของ “ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม” เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ประกอบด้วย ๖ ด้าน ได้แก่

๒.๑ ด้านบุคลากร ประกอบด้วย ทีมให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ ทีมวิทยากรศูนย์ ทีมผู้ดูแลผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทีมบริหารจัดการศูนย์ และทีมให้คำปรึกษาด้านสังคม

๒.๒ ด้านการบริหารจัดการศูนย์

๒.๓ ด้านการจัดบริการเชิงสุขภาพ ประกอบด้วย การประเมิน การบำบัดฟื้นฟู และการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ

๒.๔ ด้านสถานที่...

๒.๔ ด้านสถานที่ สิ่งแวดล้อม และสถานที่อบรม เป็นสถานที่ปลอดภัยและสุรา

๒.๕ ด้านระบบข้อมูลการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดของประเทศ (บสต.)

๒.๖ ด้านวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือทางการแพทย์ และยารักษาโรค

๓. ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้ใช้ยาเสพติดให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยใช้หลักการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) นำครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ร่วมกับอาชีพบำบัด โดยมีระยะเวลา ในการดำเนินการไม่น้อยกว่า ๑๒ วัน

๔. ให้มีการประเมินมาตรฐานศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมประกอบด้วยการประเมินตนเอง โดยการแต่งตั้งของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด/ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ยาเสพติด กรุงเทพมหานคร และการประเมินจากทีมผู้ตรวจประเมินภายนอก เพื่อกำกับและประเมิน การดำเนินการจัดกิจกรรมในศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

๕. ให้ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด/ศูนย์อำนวยการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ยาเสพติด กรุงเทพมหานคร ดำเนินการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดด้วยรูปแบบ ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามคู่มือและมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยมีรายละเอียด ตามผนวกแนบท้าย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ประธานกรรมการ/ผู้อำนวยการ

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ

มาตรฐาน

ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
สำหรับกลุ่มผู้เสพยาเสพติด

บทที่ ๑ บทนำ

สถานการณ์ปัญหา

ยาและสารเสพติดเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญของประชาชนในยุคปัจจุบันที่รัฐบาลกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติที่ต้องระดมกำลังทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ในสถานการณ์ปัจจุบัน สำนักงาน ป.ป.ส. ได้มีการประมาณการผู้ที่ใช้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นจากปี ๒๕๕๔-๒๕๕๖ คือ ๑,๐๘๔,๙๐๐ ,๑,๒๐๐,๐๐๐ และ ๑,๙๐๐,๐๐๐ ราย ตามลำดับ ขณะที่พบว่าผู้ป่วยยาเสพติดที่เข้ารับการรักษาประมาณปีละ ๓-๕ แสนราย โดยปี ๒๕๕๘ มีผู้ป่วยยาเสพติดเข้ารับการรักษาจำนวน ๑๖๕,๗๙๔ ราย และปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๑๙,๘๓๙ ราย โดยจำนวนผู้ป่วยยาเสพติดที่เข้ารับการรักษามีความสัมพันธ์กับนโยบายการปราบปรามของภาครัฐ และการรณรงค์ค้นหาของพื้นที่ชุมชน ในปี ๒๕๕๙ พบว่าผู้ป่วยยาเสพติดที่เข้ารับการรักษามากที่สุดคือยาบ้า ร้อยละ ๗๕ ซึ่งรวมทั้งไอซ์ซึ่งมีการแพร่ระบาดเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว รองลงมาจากยาบ้าคือกัญชาที่แพร่ระบาดในภาคใต้ อันดับสามเป็นสารระเหยพบมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ เฮโรอีนที่พบมากในจังหวัดเชียงราย และ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนน้ำดื่มกระป๋องหรือสีกุนร้อยมีการแพร่ระบาดในภาคใต้เช่นเดียวกัน กลุ่มอายุหลักที่เข้าไปเกี่ยวข้องอยู่ในช่วงอายุ ๑๕-๒๔ ปี ด้านระบบการรักษาเป็นระบบบังคับบำบัดมากที่สุดร้อยละ ๔๔ ระบบสมัครใจร้อยละ ๔๑ ที่เหลือเป็นระบบต้องโทษ ในด้าน

การจำแนกความรุนแรงของการเสพติดพบว่าร้อยละ ๕๘ เป็นกลุ่มเสี่ยง ร้อยละ ๓๘ เป็นกลุ่มติด และร้อยละ ๔ เป็นกลุ่มติดยาเสพติด (ฐานข้อมูล บสต. กระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๕๙) นอกจากนี้ ยังมีผู้ป่วยยาเสพติดที่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูรูปแบบค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอีกจำนวน ๕๐,๐๐๐-๕๐,๐๐๐ ราย (จากฐานข้อมูล NISPA ของสำนักงาน ป.ป.ส.)

หลักการและเหตุผล

ในด้านนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดในยุคปัจจุบัน เป็นที่เห็นตรงกันว่า การเสพติดเป็นปัญหาด้านสุขภาพ และต้องใช้การแก้ไขทางด้านสาธารณสุข แทนการลงโทษความผิดกับผู้เสพยาเสพติด และมอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานในด้านการกำหนดมาตรฐาน การกำกับดูแล ประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการบำบัดรักษา โดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายนอกกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงกลาโหม เป็นต้น โดยกระบวนการดำเนินงานประกอบด้วย การค้นหา จูงใจให้เข้ารับการรักษา การคัดกรองแยกระดับความรุนแรงของการเสพติด การดูแลช่วยเหลือภาวะฉุกเฉิน เร่งด่วน การบำบัดรักษาฟื้นฟู ตามมาตรฐาน และการติดตามดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องหลังผ่านการบำบัดรักษา ในส่วนการประเมินคัดกรองถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพื่อแบ่งกลุ่มผู้ป่วยและให้การบำบัดรักษาอย่างมีประสิทธิภาพแบบถูกต้อง ถูกคน กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดให้โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชนทุกแห่งจัดตั้งเป็นศูนย์เพื่อการคัดกรองผู้เสพยาเสพติด รวมทั้งได้พัฒนาแบบคัดกรองและส่งต่อผู้เสพยาและสารเสพติดเพื่อการบำบัดรักษา (บคก. กสธ.๖๒) และกำหนดรูปแบบมาตรฐานการบำบัดรักษาตามระดับความรุนแรงของการเสพติดแบบผู้ป่วยนอกและแบบผู้ป่วยใน ได้แก่ การให้คำแนะนำและดำเนินการช่วยเหลือและบำบัดแบบสั้น (BA; Brief advice) BI; Brief intervention การบำบัดโดยใช้การเสริมสร้างแรงจูงใจ (MI; Motivational interviewing) การบำบัดความคิด และพฤติกรรม (CBT; Cognitive behavioral therapy) ชุมชนบำบัด (TC; Therapeutic community) การบำบัดฟื้นฟูแบบเข้มข้นทางสายใหม่ (FAST Model) และการบำบัดรูปแบบค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นต้น โดยมีสถานพยาบาลให้บริการตั้งแต่ระดับปฐมภูมิ ทติยภูมิ และตติยภูมิ ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.), โรงพยาบาลชุมชน (รพช.), โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.), โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) โรงพยาบาลและสถาบันเฉพาะทางสังกัดกรมการแพทย์ และกรมสุขภาพจิต

กระทรวงสาธารณสุข โดยสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด แห่งชาติบรมราชชนนี ร่วมกับหน่วยงานบำบัดในพื้นที่ ได้พัฒนามาตรฐานศูนย์ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อเตรียมการบำบัดฟื้นฟูสำหรับผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการ ประเมินคัดกรองตามแบบประเมินคัดกรองของกระทรวงสาธารณสุข (บคก.สอ.V๒) ในระดับผู้เสพยาเสพติด โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน หลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๑๒ วัน ครอบคลุมระยะเวลาเตรียมการบำบัดฟื้นฟูและอาชีวบำบัด โดยกำกับ ดูแล มาตรฐานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด และเป็นการ ดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมอย่างบูรณาการร่วมกับครอบครัว ชุมชนในพื้นที่ และใช้ เป็นรูปแบบทางเลือกจากการบำบัดฟื้นฟูสถานพยาบาล โดยระหว่างการดำเนิน กิจกรรมศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ต้องมีการประเมินผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง หากมี การเปลี่ยนแปลงของระดับการเสพติด หรือมีอาการแทรกซ้อนทางจิต หรือมี ความจำเป็นเฉพาะราย ให้ปรับแผนการรักษาโดยส่งต่อไปรับการบำบัดรักษา อย่างเหมาะสมในสถานพยาบาลและเมื่อผ่านการบำบัดจากศูนย์ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมแล้ว ดำเนินการติดตามดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๖ เดือน - ๑ ปี โดยเจ้าหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย และภาคีเครือข่าย

วัตถุประสงค์

๑. บำบัดผู้เสพยาเสพติดใน รูปแบบศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนในชุมชน (Residential)
๒. พัฒนาศักยภาพผู้เสพยาเสพติดให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งทาง ร่างกาย จิตใจ ความคิด อารมณ์ และทักษะการเข้าสังคม เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตใน สังคมโดยไม่ใช้ยาเสพติด
๓. เกิดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับสังคม ชุมชน ท้องถิ่น ทั้งในระหว่างการดำเนินการศูนย์ และการดูแลอย่างต่อเนื่องหลังการ บำบัดอย่างน้อย ๖ เดือน - ๑ ปี
๔. สร้างความเข้มแข็งของครอบครัวในการดูแลช่วยเหลือผู้เสพยาเสพติดให้ ลด ละ เลิกยาเสพติด

๕. สร้างทัศนคติ การยอมรับและให้โอกาสผู้เสียหายเสพติด คือ ผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดรักษา รวมทั้งส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เสพและบุคคลในสังคม
๖. พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพในการดำเนินชีวิตได้แก่ การเรียนความรู้ ผลกระทบยาเสพติด อาชีวบำบัด การออกกำลังกาย กิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรมทางเลือกอื่นๆ เช่น สร้างจิตสำนึกรัก และเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

องค์ประกอบของหลักสูตร

ใช้หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning (PL)) ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่ม ประกอบด้วยชุดวิชา ๕ กลุ่มวิชา คือ

๑. ความรู้เรื่องโทษพิษภัยยาเสพติดและการบำบัดรักษา
๒. การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
๓. การทำหน้าที่ครอบครัว
๔. การเสริมสร้างความถนัดในตนเอง
๕. บทบาทหน้าที่และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

ระยะเวลา

ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๑๒ วัน ครอบคลุมระยะเตรียมการบำบัดฟื้นฟูและอาชีวบำบัด

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการ

ผู้ป่วยยาเสพติด จำนวนศูนย์รุ่นละ ๕๐ - ๘๐ คน โดยเป็นผู้ผ่านการประเมินคัดกรองตามแบบประเมินคัดกรองของกระทรวงสาธารณสุข (บคก.กสธ.๖๒) มีผลคัดกรองว่ามีผลกระทบจากการใช้สารเสพติดอยู่ในระดับเสพ (ค่าคะแนน ๔-๒๖)

ผู้ป่วยต้องห้ามเข้ารับการอบรมด้วยวิธีศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ได้แก่

- ๑) ภาวะแทรกซ้อนทางจิตรุนแรง
- ๒) โรคทางกายภาพที่รุนแรง
- ๓) โรคติดต่อในระยะติดต่อ
- ๔) ผู้เสพสารกลุ่มฝิ่น (ฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน)
- ๕) ผู้ป่วยติดสุราเรื้อรังและรุนแรง
- ๖) เยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี

๓) บุคคลที่อาจมีผลกระทบต่อการศึกษา/การทำงาน/ความรับผิดชอบ ต่อครอบครัว อันหลีกเลี่ยงไม่ได้ อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการของศูนย์เพื่อการ คัดกรอง ซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการฝ่ายปกครอง ตำรวจ คุมประพฤติ สาธารณสุข และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควร

หมายเหตุ : มีข้อใดข้อหนึ่งถือเป็นข้อห้ามในการอบรมศูนย์ปรับเปลี่ยน พฤติกรรม

สถานที่และการบริหารจัดการ

จัดให้มีสถานที่ที่มีความเหมาะสม ปลอดภัย ถูกสุขอนามัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการรับรองผู้เข้าศูนย์ที่ต้องพักค้างคืน และสิ่งจำเป็นพื้นฐาน ได้แก่ อาหาร ของใช้ที่จำเป็น เครื่องนอน

ทีมวิทยากรและทีมบูรณาการการดำเนินงาน ศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

๑. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ได้แก่ แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรม ทำหน้าที่ประเมินสภาวะร่างกาย จิต และให้คำปรึกษา รวมถึงให้ความรู้ แก่ผู้เข้าศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

๑.๑ แพทย์ หรือ แพทย์เวชศาสตร์ยาเสพติด

๑.๒ พยาบาล หรือ พยาบาลเวชศาสตร์ยาเสพติด

๑.๓ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ผ่านการฝึกอบรมยาเสพติด

๑.๔ นักจิตวิทยา

๑.๕ นักสังคมสงเคราะห์

๒. ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

๓. วิทยากรจากหน่วยงานที่ผ่านการอบรมศูนย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ร่วมบูรณาการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดในชุมชนพัฒนาชุมชน ได้แก่ พระสงฆ์ ตำรวจ มวลชนสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่อาสารักษาดินแดน และปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ชุมชน (ตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่)